

Sjukhusstrama i Västra Götalandsregionen - regional riktlinje

Denna regionala riktlinje preciserar ansvar, funktion och övergripande uppgifter för Sjukhusstrama i Västra Götalandsregionen. Riktlinjen konkretiserar delar ur gällande Handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Västra Götalandsregionen och ska stödja ett systematiskt och långsiktigt arbete för ansvarsfull antibiotikaanvändning, förebyggande av infektioner, minskad smittspridning, minskad antibiotikaresistensutveckling och därmed stärka patientsäkerheten vid regionens sjukhusförvaltningar.

Regionala Strama i Västra Götaland har ett samordnande och strategiskt ansvar för Stramaarbetet i regionen. Sjukhusförvaltningarna ansvarar för genomförandet inom den egna organisationen.

Bakgrund, mål och syfte

Antibiotikaresistens utgör ett växande hot mot patientsäkerheten på såväl global, nationell som regional nivå. Över- och felanvändning av antibiotika driver resistensutvecklingen och

medför ökade risker för vårdrelaterade infektioner, förlängda vårdtider och ökade vårdkostnader. Ett långsiktigt, systematiskt och ledningsförankrat arbete krävs inom hela hälso- och sjukvården.

Målet med stramaarbetet är att säkerställa en effektiv och säker antibiotikaanvändning som:

- i ökad omfattning följer behandlingsriktlinjerna för akuta infektioner,
- motverkar antibiotikaresistensutveckling genom minskad oegentlig användning av antibiotika och särskilt av bredspektrum- och resistensdrivande antibiotika,
- minskar förekomsten av vårdrelaterade infektioner och minskar smittspridning av resistenta bakterier,
- bidrar till ökad patientsäkerhet och kostnadseffektiv vård.

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra ansvar, uppgifter och organisatoriska förutsättningar för Sjukhusstrama samt dess samverkan med kontaktläkare/verktygsläkare, verksamhetsledningar och Regionala Strama i Västra Götaland.

Arbetsorganisation

Varje sjukhusförvaltning ansvarar för genomförandet inom den egna organisationen och ska säkerställa att sjukhusstramagrupper eller motsvarande (stramaansvariga på Sjukhusen i väster) utses och ges långsiktiga förutsättningar att bedriva stramaarbete.

Inom verksamheter som förskriver antibiotika inom öppen eller sluten vård ansvarar verksamhetsledningen för rationell antibiotikaanvändning. Ledningen ansvarar för att kontaktläkare/verktygsläkare för Strama utses, ges erforderlig tid och mandat för uppdraget samt att verksamhetens stramaarbete årligen rapporteras utifrån Strama i Västra Götalands riktlinjer.

Sammansättningen av sjukhusstramagruppen kan variera och är beroende av sjukhusets storlek. I gruppen bör infektionsläkare (ordförande och sammankallande) liksom apotekare alltid ingå.

Till gruppen bör även klinisk mikrobiolog och vårdhygienläkare samt chefläkare med ansvar för patientsäkerhetsfrågor vara knutna. Även verksamhetsutvecklare, IT-kompetens och specialintresserad specialist från ytterligare verksamhetsområden kan ingå.

Bemanningen för sjukhusstramagruppen bör uppgå till [nationella minimirekommendationer](#) för Stramagrupper på akutsjukhus, det vill säga 0,1 tjänst/100 vårdplatser för respektive förvaltning vid sidan av resurser som krävs för att genomföra uppdraget.

Sjukhusstramas uppdrag

Uppdraget för Sjukhusstrama utgår från gällande Handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Västra Götalandsregionen.

Sjukhusstramagrupperna (på Sjukhusen i väster, stramaansvariga personer) ska sjukhusövergripande stödja ett systematiskt och långsiktigt arbete för ansvarsfull antibiotikaanvändning inom den egna förvaltningen. Arbetet bedrivs på gruppnivå för att stödja enskilda förskrivare i klinisk vardag genom att:

- Samordna och stödja stramaarbetet inom den egna förvaltningen.
- Bevaka och analysera resistensutveckling, antibiotikaanvändning och följsamhet till behandlingsriktlinjerna på övergripande nivå samt återkoppla resultat till berörda verksamheter och ledningsgrupper.
- Bedriva uppsökande verksamhet och föra strukturerad dialog med ledning och verksamheter där antibiotika förskrivs.
- Stödja framtagande, implementering och uppföljning av behandlingsriktlinjer för infektioner.
- Genomföra utbildningar för vårdpersonal om antibiotikaresistens och ansvarsfull antibiotikaanvändning.
- Samverka med infektionsklinikerna för att identifiera högförskrivande enheter där antibiotikaronder bör utföras.

- Samverka med vårdhygien i arbetet med att bevaka förekomst av samt förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning.
- Delta i regional samverkan och nätverk inom Strama i Västra Götaland.
- Medverka till genomförandet av nationella och regionala strategier, såsom implementering av [Stramas 10-punktsprogram på sjukhus](#).

Arbetsuppgifter och ansvarsfördelning mellan verksamma inom Sjukhusstrama kan variera mellan olika sjukhus beroende på lokala förutsättningar. För förslag på arbetsuppgifter och ansvarsfördelning, se bilaga nedan.

Kontaktläkarens/verktygsläkarens uppdrag

Vid varje verksamhet, med antibiotikaföreskrivning inom öppen eller sluten vård, ska en kontaktläkare/verktygsläkare utses. Kontaktläkare/verktygsläkare verkar på uppdrag av verksamhetschefen för att stärka följsamheten till riktlinjer och målsättningar för infektionsbehandling inom den egna verksamheten med stöd av Sjukhusstrama. Uppdraget omfattar uppföljning av antibiotikaanvändning, vårdrelaterade infektioner samt antibiotikaresistensläget på den egna verksamheten, samt i samverkan med verksamhetsledningen årligen rapportera utfallet av stramaarbetet för kollegorna på den egna verksamheten samt till Sjukhusstrama.

Samband och gränsdragning till andra uppdrag och pågående arbete

Sjukhusstrama medverkar till att identifiera högföreskrivande verksamheter där antibiotikaronder bör genomföras, men utför inte själv ronderna. Dessa utförs av konsulter från regionens infektionskliniker. [Den nationella minimirekommendationen](#) för bemanning för att utföra antibiotikaronder är 0,1 tjänst/100

vårdplatser för respektive förvaltning vid sidan av bemanningen för Sjukhusstrama

Kostnader och finansiering

Finansiering av de resurser som krävs för att genomföra uppdraget ansvarar respektive sjukhusförvaltning för inom ramen för ordinarie verksamhet.

Relaterade dokument

[Uppdrag Regionala Strama](#)

Gällande Handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Västra Götalandsregionen

Bilaga - Förslag på arbetsuppgifter och ansvarsfördelning för verksamma inom Sjukhusstrama i Västra Götaland

Arbetsuppgift	Utförs av
1. Genomföra återkopplingsbesök på verksamhetsområden.	Infektionsläkare, apotekare, vårdhygienläkare
2. Stötta kontaktläkare/verktygsläkare vid genomförande av årliga dialogmöten och självdeklarationsarbete inom verksamheten.	Infektionsläkare, apotekare, vårdutvecklare, vårdhygienläkare
3. Vara en kunskapsbank och stöd för kontaktläkare/verktygsläkare, exempelvis vid utbildningsaktiviteter, framtagande av strategier för beteendeförändring och i bruk av Infektionsverktyget.	Infektionsläkare, vårdhygienläkare, vårdutvecklare
4. Vara kunskapsbringare och delta i framtagandet av diagnostik och behandlingsrutiner inom de verksamhetsområden där antibiotika används.	Infektionsläkare, klinisk mikrobiolog, vårdhygienläkare
5. Ta fram och kommunicera sjukhusövergripande rapporter ur Infektionsverktyget på aggregerad nivå utifrån satta mål.	Infektionsläkare, apotekare, vårdutvecklare, vårdhygienläkare
6. Följa, analysera och kommunicera antibiotikaanvändningen och följsamhet till behandlingsriktlinjer inom alla verksamhetsområden på aggregerad nivå utifrån satta mål samt identifiera verksamheter i behov av förbättringsåtgärder.	Infektionsläkare, apotekare
7. Samarbeta med respektive infektionsklinik för att identifiera och starta antibiotikaronder på högförskrivande enheter.	Infektionsläkare
8. Sammanställa epidemiologiska resistensdata för våra vanligaste bakterie- och antibiotika-kombinationer. Utbilda i sambandet med antibiotikakonsumtion och resistensläge samt kontinuerligt bevaka behandlingsriktlinjerna utifrån det lokala resistensläget.	Klinisk mikrobiolog, infektionsläkare
9. Återkoppla och utbilda om riskfaktorer för vårdrelaterade infektioner (VRI), kopplingen mellan dessa och antibiotikaanvändning, identifiera verksamhetsspecifika problemområden vad gäller VRI-förekomst.	Vårdhygienläkare, infektionsläkare
10. Sammanställa och kommunicera epidemiologiska resistensdata avseende problembakterier och utbrott av smittspridning och dess konsekvenser för VRI-förekomst och antibiotikakonsumtion.	Vårdhygienläkare, klinisk mikrobiolog

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Christina "Tinna" Åhrén, (chrah1), Medicinsk rådgivare

Granskad av: Jacob Wulfsberg, (jacwu), Regionchefläkare

Godkänd av: Levi Siljemyr, (levsi1), Direktör

Dokument-ID: OSN11757-1980785390-186

Version: 1.0

Giltig från: 2026-09-24

Giltig till: 2028-09-23